

Evaluation of the Selection Exam for Civil Cervants (KPSS) from Pre-Service Teachers' Perspectives

Süleyman KARATAŞ* Hatice GÜLEŞ**

Received: 15 July 2012

Accepted: 02 November 2012

ABSTRACT: The purpose of this study is to evaluate the KPSS from pre-service teachers' perspectives. The sample consisted of randomly selected 539 undergraduate students from Faculty of Education, Faculty of Arts and Sciences, and School of Physical Education and Sports at Afyon Kocatepe University. Data were collected through the "Questionnaire Form for Evaluation of the KPSS". Data were analyzed by descriptive statistics, *t*- tests, ANOVAs, Kruskal-Wallis-H and Mann-Whitney-U tests. Results showed that pre-service teachers thought education they have received was not sufficient so that they have felt a need of exam preparation in private teaching institutions. Furthermore, test anxiety was found to affect achievement at a university negatively. Also, pre-service teachers expressed not only cognitive skills of pre-service teachers, but also different criteria should be considered for recruitment. Hence, to pre-service teachers, KPSS can not measure cultural knowledge, aptitude, and pedagogy. Pre-service teachers also have had some doubts about its objectivity.

Keywords: teacher recruitment, teacher training, pre-service teacher.

Extended Abstract

Purpose and Significance: The purpose of this study is to evaluate the KPSS from pre-service teachers' perspectives. It is certain that quality education is important to train highly-qualified teachers. But, today teaching profession is not being perceived as a guarantee. The KPSS aims to eliminate a great number of pre-service teachers. The KPSS is as much important as university entrance exam in terms of shaping individuals' future in Turkish measurement-based education system. Hence, the KPSS has been studied and discussed in recent years in Turkey. To develop a general view, this study is significant in terms of determining pre-service teachers' views and uncover the current situation.

Methods: The sample of this survey study consisted of randomly selected 539 undergraduate students from Faculty of Education, Faculty of Arts and Sciences, and School of Physical Education and Sports at Afyon Kocatepe University. Data were collected through the "Questionnaire Form for Evaluation of the KPSS" and analyzed by descriptive statistics, *t*-tests, one-way analyses of variance (ANOVAs), Kruskal-Wallis-*H* and Mann-Whitney-*U* tests.

* Corresponding author: Ph.D., Afyon Kocatepe University, Afyonkarahisar, Turkey, skaratas@aku.edu.tr

** Doctoral Student, Eskişehir Osmangazi University, haticegules@yahoo.com

Results: The findings showed pre-service teachers, regardless of their department, believed in a need of an exam for recruitment, but they expected from the KPSS to assess not only cognitive skills, but also affective skills. To pre-service teachers, the KPSS can not assess cultural knowledge, aptitude, and pedagogy. So, pre-service teachers' content knowledge should also be measured as preferred by pre-service teachers. On the other hand, pre-service teachers have had some doubts about objectivity of the exam.

Discussion and Conclusions: Views of pre-service teachers from Faculty of Education, Faculty of Arts and Sciences, and School of Physical Education and Sports on the KPSS were in general similar. Since their first year at the university, pre-service teachers have been aware of the significance of the KPSS as it is a prerequisite to teacher recruitment. However, the KPSS has caused pressure, stress, and anxiety among pre-service teachers. Also, it has affected pre-service teachers' achievement negatively so that it has resulted in a very strict exam preparation which has left university achievement behind. Since pre-service teachers have perceived education they have received insufficient, they have felt a need of attending private teaching institutions. Another reason for that might be type of questions asked in the exam.

Pre-service teachers also believed in a need of a selection exam for recruitment. This revealed that pre-service teachers have been aware of a great number of students in faculties of education, but for those, the KPSS is not ideal for teacher recruitment. From this point of view, it can be said that students preferred an examination that can measure content knowledge. Pre-service teachers also stated that the KPSS can not assess cultural knowledge, aptitude, and pedagogy adequately. Therefore, pre-service teachers expected from the exam to be based not only on memorization, but also on different skills. Pre-service teachers also have had some concerns about its objectivity so that they suggested that oral exams, grade point averages (GPAs) should be considered together. On the other hand, pre-service teachers were satisfied with instructors in their faculties and with practice-oriented courses, but they felt a lack of preparation for the KPSS by instructors. Moreover, views of male and female pre-service teachers were similar, but female pre-service teachers perceived written exams more sufficient than did males while male pre-service teachers also preferred oral exams. Pre-service teachers who are 25 and older stated that the criteria such as university entrance exam score and GPA should be considered for recruitment. This finding might be affected by attending the KPSS more than once. Also, students from Faculty of Arts and Sciences thought that they studied more modern approaches and techniques in pedagogy courses. Students from Faculty of Education reported that an oral exam was a need. Besides, students from Faculty of Arts and Sciences thought that the KPSS was more objective compared to those from Faculty of Education. According to those majoring in Classroom Teaching, the criteria such as university entrance exam score and GPA should be regarded as opposed to those from the other departments. Students from

Faculty of Arts and Sciences thought that the KPSS is a qualified exam to measure pedagogical knowledge.

To conclude, the KPSS which is effective in teacher recruitment prevents pre-service teachers from education they have been receiving at a university. Within this context, students only aims to pass courses. Since the KPSS is very important in teacher recruitment, it causes anxiety among pre-service teachers and affects them negatively. In this sense, a few number of students should be admitted to faculties of education. Also, it can be said that questions measuring content knowledge should be included in the exam and it should be considered with an oral exam as a criterion for teacher recruitment.

Öğretmen Atamalarında Esas Alınan Merkezi Sınavın (KPSS) Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Süleyman KARATAŞ*

Hatice GÜLEŞ**

Makale Gönderme Tarihi: 15 Temmuz 2012

Makale Kabul Tarihi: 02 Kasım 2012

ÖZET: Bu araştırmanın amacı, öğretmen atamalarında esas alınan KPSS'ye ilişkin öğretmen adaylarının genel görüşlerini saptamaktır. Araştırmanın örneklemini oluşturan 539 öğrenci, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri arasından tesadüfi olarak seçilmiştir. Veriler, "Kamu Personeli Seçme Sınavını Değerlendirmeye Yönelik Anket Formu" ile toplanmıştır. Verilerin analizinde ise betimsel istatistiklerin yanı sıra *t*-testi, ANOVA, Kruskal-Wallis-*H* ve Mann-Whitney-*U* testleri kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, birinci sınıftan itibaren KPSS'nin öneminin farkında olan öğretmen adayları, fakültede alınan eğitimin sınav başarısı için yeterli olmadığını düşünüp dershaneye gitme ihtiyacı duymaktadırlar. Sınav kaygısı, öğretmen adaylarının üniversitedeki başarısını olumsuz etkileyen bir unsurdur. Öğretmen adayları, atamaların sadece bilişsel becerileri ölçen bir sınavla değil, başka ölçütlerin de dikkate alınarak yapılması gerektiğinden yanadır. Öğretmen adaylarının görüşleri, sınavın genel kültür, genel yetenek ve eğitim bilimleri alanlarında bilgi düzeyini yeterince ölçemediği yönündedir. Sınavın objektifliği ile ilgili öğretmen adaylarının bazı tereddütleri de söz konusudur.

Anahtar Sözcükler: öğretmen atamaları, öğretmen yetiştirme, aday öğretmen.

Giriş

Toplumların kalkınmasında eğitimin rolü büyüktür. Bu nedenle eğitimde kaliteyi yükseltmeye yönelik çalışmalar dünya çapında geçmişten günümüze değin süregelmiştir. Değişimlere ayak uydurabilmek için geliştirilen çeşitli eğitim politikaları ve yeni girişimlerin amacı, nitelikli öğrencileri yetiştirebilmektir. Bu amaç kapsamında öğretmen yetiştirme politikaları da zaman içerisinde yeniden tasarlanabilmektedir. Bu bakımdan ülkemizde öğretmen yetiştirme konusuna Milli Eğitim Şuralarında geniş ölçüde yer verilerek yeni kararlar alınmaya devam edilmektedir. Bununla ilgili olarak Şişman (2010), değişen çevre koşullarına bağlı olarak öğretmenlere kazandırılması öngörülen özellik ve yeterliliklerin değişebileceğini, bunun sonucu olarak bütün dünyada öğretmen yetiştirme programlarında sürekli yeniliklerin ve arayışların olduğunu belirtmiştir. Nitekim toplumların geleceğini belirleyecek nitelikli bireyleri yetiştirebilmek, büyük ölçüde nitelikli öğretmenlerle mümkündür. Bu bağlamda, okullardaki eğitim faaliyetlerini daha nitelikli kılabilmek için, öğretmen yetiştirmenin belirleyici bir etken olarak öne çıktığı söylenebilir. Bu açıdan öğretmenlerin genel kültür, alan bilgisi ve mesleki becerilere sahip olmalarının yanı sıra çağcıl gelişmeler karşısında "yaşam boyu öğrenme" düşüncesini benimseyerek bu becerileri yaşamlarında uygulamaları, hem nitelikli birer öğretmen olabilmeleri hem de çevresel değişimlere ayak uydurabilmeleri açısından önem taşımaktadır.

Günümüzde öğretmenlik, özel uzmanlık bilgisi ve becerisi gerektiren bir meslek olarak kabul edilir. Statü ve saygınlığı ülke ve kültürler göre değişmekle birlikte

* Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, skaratas@aku.edu.tr

** Doktora Öğrencisi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, haticegules@yahoo.com

öğretmenlik, doğrudan insanla ilgili bir meslek olması yönüyle kültürümüzde öteden beri sadece bir kazanç kapısı değil, aynı zamanda kutsal bir meslek olarak görülmüştür (Şişman, 2010). Bu bakımdan nitelikli öğretmenleri yetiştirme sürecinde hizmet öncesinde alınan eğitim önemli bir rol oynamaktadır. Tarihsel sürece bakıldığında, ülkemizde öğretmen yetiştiren kurumlar, 1982’de yükseköğretimin bütünlüğü içinde üniversitelere bağlanmış, daha sonra 1992’de bu kurumların tümü Eğitim Fakültesine dönüştürülmüştür (Ataünal, 2003). Ancak öğretmen yetiştiren yükseköğretim programlarında bir bütünlük ve standartlaşma henüz sağlanamamıştır (Türk Eğitim Derneği, 2009). Örneğin, Cumhuriyetin ilk yıllarında öğretmen ihtiyacı askerliğini çavuş olarak yapanlardan karşılanırken bugün öğretmen olabilmek için üniversitelerin, Eğitim veya Fen Edebiyat Fakültelerinden mezun olmak gereklidir. Ayrıca, öğretmen ihtiyacı sebebiyle, ülkemizde daha önceki yıllarda öğretmenlik dışında farklı bölümlerden mezun olanlar kolaylıkla öğretmen olabilirken bugün Eğitim Fakültesi mezunlarının bile öğretmen olarak atanabilmesi hayli zorlaşmıştır. Dolayısıyla önceki yıllarda öğrencilerin tercihlerinde son sıralarda yer alan Eğitim Fakülteleri, günümüzde çok fazla tercih edilmesi sebebiyle zor kazanılan fakülteler arasında yerini almıştır (Erdoğan, 2002). Diğer taraftan öğretmen yetiştirmede arz ve talep dengesi yeterince kurulamadığı için bazı alanlarda Milli Eğitim Bakanlığının (MEB) ihtiyaç duyduğu sayıda öğretmen yetiştirilemezken bazı alanlarda ise ihtiyaç duyulandan çok daha fazla sayıda öğretmen yetiştirilmektedir. Bu şartlarda MEB, ihtiyacından fazla sayıdaki öğretmen adayları arasından en niteliklilerini seçerek istihdam etmek durumundadır. Buradaki sorun, adayların öğretmenlik mesleği açısından niteliklerinin geçerli ve güvenilir bir biçimde ölçülebilmesi ve bunun sonucunda en niteliklilerinin öğretmen olarak atamalarının yapılmasıdır. Bu nedenle öğretmen adaylarının niteliklerini tespit edecek bir sınavın yapılması gerekmektedir. Nitekim ülkemizde MEB tarafından 1985-1991 yılları arasında “Öğretmenlik Yeterlik Sınavı”, 2001 yılında Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından “Kamu Meslek Sınavı (KMS)”, 2002 yılından günümüze kadar olan dönemde de yine ÖSYM tarafından “Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS)” adı altında yapılan sınavlar sonucunda öğretmenlerin seçimi ve atamaları yapılmaktadır (Yüksel, 2004). Atanabilmek için öğretmen adaylarının KPSS kapsamında yer alan genel kültür, genel yetenek ve eğitim bilimleri alanlarında başarılı olmaları zorunludur. Bu nedenle sınava dayalı olan eğitim sistemimizde üniversite giriş sınavı ne kadar önemli ise öğretmen atamalarında önemli bir rolü üstlenen KPSS de bireylerin geleceğini belirlemede o kadar etkin, mezun öğretmen adayları açısından o kadar önemlidir. Bu bakımdan son yıllarda ülke gündeminde pek çok kez yer almış ve çeşitli tartışmalara konu olmuş bir sınav olarak KPSS, öğretmen atamalarındaki önemli rolü sebebiyle çeşitli araştırmalarda nicel ve nitel araştırma desenleri kullanılarak ele alınmıştır (Bahar, 2011; Başkan & Alev, 2009; Baştürk, 2007; Dilekmen, Ercoşkun, & Nalçacı, 2005; Eraslan, 2006; Ergün, 2005; Gündoğdu, Çimen, & Turan, 2008; Karaca, 2011; Karaçanta, 2009; Nartgün, 2008; Özkan & Pektaş, 2011; Sezgin & Duran, 2011; Tümkaya, Aybek, & Çelik, 2007; Yüksel, 2004). Konuyla ilgili araştırmalar, öğretmen adaylarının KPSS’ye yönelik görüşleri, özelde KPSS’yi genelde öğretmen atamalarını değerlendirme, akademik mezuniyet ortalaması ile KPSS puanı arasındaki ilişki,

KPSS’de yer alan soruların incelenmesi ve KPSS’ye yönelik tutum üzerinde yoğunlaşmıştır.

Son yıllarda yeni açılan üniversiteler ve kontenjanların artması sebebiyle öğretmen yetiştiren kurumların, MEB’in öğretmen ihtiyacının çok üzerinde mezun vermesi, mezun öğretmen adayları arasında en nitelikli olanları seçmeye yönelik merkezi bir sınav uygulamasını zorunlu kılmıştır. Bu kapsamda ülkemizde öğretmen atamaları, ÖSYM tarafından hazırlanan çoktan seçmeli bir sınav olan, KPSS ile yapılmaktadır. Ancak bu sınavda geçerli puanı alıp atanabilen öğretmen sayısı ile atanmayı bekleyen mezun işsiz öğretmen adayı arasında oransal olarak büyük farklar vardır. Öğretmen adaylarının bu sınavda istenen puanları alabilmesi, planlı ve düzenli çalışmaya bağlıdır. Bu nedenle lisans öğrenimleri süresince, özellikle de son sınıfta KPSS’ye yoğun bir şekilde hazırlanan öğretmen adayları için sınava hazırlık süreci oldukça kaygı vericidir ve öğretmen adayları, KPSS için dersane desteği almaktadır. Böylece KPSS hazırlığına yönelik dershanecilik sektörü ülkemizde oldukça yaygınlaşmıştır. Öte yandan Türkiye’de öğretmen yetiştirme ve istihdamı sorunu, yıllardır eğitim sistemimizin sorunları arasında yerini korumaktadır. Bu bağlamda son yıllarda öğretmen atamaları, ülke gündeminde yer alan önemli bir konu hâline gelmiştir. Atanabilmek için KPSS’den yüksek puanlar alınması zorunlu olduğu için, öğretmen adayları üzerindeki baskı daha da artmaktadır. Bu yönüyle her geçen yıl KPSS’de istenilen puanı alabilmek öğretmen adayları için daha da zorlaşmakta, bu durum öğretmen adaylarının gelecek kaygısı taşımalarına ve geleceğe yönelik bazı planlarını ertelemelerine neden olabilmektedir. Bu bakımdan öğretmen adaylarının nasıl bir eğitim sürecinden geçmesi gerektiğine yönelik süregelen tartışmalar ile mezuniyet sonrası yaşanan bu karmaşa hem karar alıcıların işini zorlaştırmakta hem de öğretmen yetiştiren kurumlar ile öğretmen ataması yapan kuruma bazı sorunlar yaratmaktadır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının KPSS’ye ilişkin görüşlerini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğretmen adaylarının KPSS’ye ilişkin genel görüşleri nedir?
2. Öğretmen adaylarının KPSS’ye ilişkin görüşleri, yaş, cinsiyet, fakülte, bölüm ve sınıf düzeyi değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Farklı yıllarda ve farklı gruplar üzerinde yürütülen araştırmalar, genel değerlendirmelere katkı sağlayıp sağlıklı çözümler üretebilme sürecinde önemli rol oynamaktadır. Bu bakımdan farklı fakültelerde öğrenim gören öğretmen adaylarının görüşlerine başvurulduğu bu araştırma, KPSS’ye ilişkin genel kanının oluşabilmesine katkı sağlaması ve mevcut durumu ortaya koyması bakımından önemlidir. Bu bağlamda araştırma sonuçlarının söz konusu sınavın daha işlevsel hale getirilmesi için yapılacak iyileştirmelere katkı sağlayacağı tahmin edilmektedir.

Yöntem

Üniversite öğrencilerinin KPSS'ye ilişkin görüşlerini tespit etmeye yönelik bu araştırma tarama modelindedir. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2004).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören 7483 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Bu öğrencilerin 2070'i Eğitim Fakültesi, 5049'u Fen Edebiyat Fakültesi, 364'ü ise Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencisidir. Araştırma örneklemini ise bu fakültelerden basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen 539 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Örnekleme yer alan Eğitim Fakültesi öğrencilerinin sayısı 311 (%57.7), Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin sayısı 134 (%24.9), Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin sayısı ise 94'tür (%17.4). Örnekleme ilişkin diğer frekans dağılımları şöyledir:

Öğrencilerin 306'sı kadın (%56.8), 233'ü erkektir (%43.2). 18-24 yaş aralığındaki öğrenci sayısı 465 (%86.3), 25 ve üzeri yaş grubundaki öğrencilerin sayısı ise 74'tür. (%13.7). Ayrıca 34 öğrenci (%6.3) birinci sınıf, 118 öğrenci (%21.9) ikinci sınıf, 183 öğrenci (%34) üçüncü sınıf ve 204 öğrenci (%37.8) dördüncü sınıfa devam etmektedir. Öğrencilerin 89'u (%16.5) Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında, 336'sı (%62.3) diğer öğretmenlik anabilim dallarında, 114'ü ise (%21.2) Fen Edebiyat Fakültesi bölümlerinde öğrenimine devam etmektedir.

Veri Toplama Aracı

Verilerin elde edilmesinde Eraslan (2006) tarafından hazırlanan "Kamu Personeli Seçme Sınavını Değerlendirmeye Yönelik Anket Formu" kullanılmıştır. Anket formunun ilk hâli 4'lü Likert tipinde olup 25 maddeden oluşmaktadır. Bu çalışmada anket formu 3'lü Likert tipine dönüştürülerek uygulanmıştır. Ayrıca iki madde araştırmaya dâhil edilmeyerek ankette kalan 23 madde üzerinden analizler yapılmıştır. Ankette yer alan ifadeler üç alt boyut çerçevesinde hazırlanmış olup bu alt boyutlar ve ilgili soru maddeleri şöyledir: "Fakültede verilen öğretmenlik formasyonu kapsamındaki derslerin değerlendirilmesi (1-6)", "Öğretmen adaylarının KPSS'ye ilişkin değerlendirmeleri (7-19)" ve "KPSS kursları ile ilgili değerlendirmeler (20-23)". Her maddeye verilen cevaplar, "Katılmıyorum (1)", "Kararsızım (2)" ve "Katılıyorum (3)" şeklinde puanlandırılarak değerlendirilmiştir. Daha önce Eraslan tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılan anket formunun, bu araştırma verileriyle hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .66'dır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 13.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Yapılan analizlerde her bir madde ayrı ayrı ele alınmıştır. Buna göre öğretmen adaylarının maddelere katılma düzeylerini tespit etmeye yönelik frekans, yüzde ve standart

sapmalar hesaplandıktan sonra bağımsız değişkenlere göre görüşlerin farklılaşması durumuna ilişkin *t*-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), non-parametrik Kruskal-Wallis-*H* ve Mann-Whitney-*U* testleri uygulanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde araştırmaya katılan öğretmen adaylarından toplanan veriler doğrultusunda araştırmanın alt problemleri çerçevesinde elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Öğretmen Adaylarının KPSS'ye İlişkin Genel Görüşleri

Araştırma grubunu oluşturan öğretmen adaylarının ankette yer alan ifadelere katılma düzeylerini gösteren sonuçlar Tablo 1'de gösterilmektedir. Her bir ifadenin aldığı ortalamaya göre en yüksek oranda katılım, 19, 23,18 ve 21. maddelerde iken en düşük oranda katılım ise 15, 5, 12 ve 7. maddelerde gerçekleşmiştir. Ortalamalara bakıldığında, KPSS kaygı durumu yaratması nedeniyle üniversitedeki ders başarısını olumsuz yönde etkilemektedir (madde 19, $\bar{x}=2.68$). Öğretmen adayları sınavı oldukça önemsemekte (madde 23 ve 18, $\bar{x}=2.68$) ve kursa gitmeyi zorunlu görmektedir (madde 21, $\bar{x}=2.67$). Bunun yanı sıra sınavda farklı becerilerin de sorgulanması yönünde görüş belirtilmiştir (madde 16, $\bar{x}=2.42$). Diğer taraftan öğretmen adayları sınavın gerekliliğine inanmaktadır (madde 9, $\bar{x}=2.22$) fakat onlara göre KPSS'nin yanında sözlü bir sınav yapılmalıdır (madde 10, $\bar{x}=2.32$). Ayrıca fakülteye giriş puanı, mezuniyet derecesi gibi faktörler de göz önünde bulundurulmalıdır (madde 11, $\bar{x}=2.17$). Öte yandan fakülte de alınan öğretmenlik formasyon derslerinin KPSS kapsamına uygun olarak işlenmesine yönelik görüşler genel anlamda olumsuzdur (madde 7, $\bar{x}=1.37$). En düşük ortalamayı ise (madde 15, $\bar{x}=1.28$) "Sadece bilişsel becerileri ölçmek, öğretmenlik mesleğine seçilmek için yeterlidir." ifadesi almıştır. Diğer düşük ortalamalar göz önünde bulundurulduğunda, öğretmen adayları tarafından sınavın genel kültür, genel yetenek (madde 13, $\bar{x}=1.96$) ve eğitim bilimleri (madde 14, $\bar{x}=1.91$) alanlarında bilgi düzeyini ölçmede yetersiz olduğu düşünülmekte, bunun yanında sınavın objektif olma yönü (madde 17, $\bar{x}=1.86$) sorgulanmaktadır.

Tablo 1

Öğretmen Adaylarının İfadelere Katılım Düzeylerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmalar

Madde No	Madde ifadeleri	<i>n</i>	\bar{x}	<i>ss</i>
19	Öğretmenlik programının son sınıflarında yaşanan KPSS kaygısı programı takipte olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.	539	2.68	.64
23	KPSS, bizim okuldaki başarımızın önüne geçmiş, öncelikli bir sınavdır.	539	2.68	.62
18	Kendimizi öğretmenlik mesleğine değil, KPSS'ye hazırlamaktayız.	539	2.68	.65
21	KPSS'ye hazırlanırken dershane, kurs, seminer gibi destek etkinliklerine ihtiyaç duyulmaktadır.	539	2.67	.62
3	Derslerimize giren öğretim elemanları alan bilgisi ve bunu aktarma becerileri açısından yeterlidir.	539	2.49	.74
2	Öğretmen formasyon dersleri ezbere yöneliktir.	539	2.47	.74
16	KPSS'de duyuşsal becerilerin de ölçülmesi gerekir.	539	2.42	.75
22	KPSS kurslarındaki eğitim bilimleri ders içerikleri fakültelerde verilen eğitim bilimleri içeriğinden daha işlevseldir.	539	2.40	.76
20	KPSS kursları fakültelerde düzenlenmelidir.	539	2.35	.81
10	Öğretmen seçimi sürecinde sözlü bir sınav yapılmalıdır.	539	2.32	.85
8	Lisans öğretiminde kullanılan ölçme araçlarının KPSS ölçme biçimine olan yakınlığı, sınav başarımızı etkileyecektir.	539	2.32	.85
6	Öğretmenlik formasyon derslerinde çağdaş öğretim yöntem ve teknikleri uygulamalı olarak işlenmektedir.	539	2.32	.79
9	Öğretmen atamalarında bir seçme sisteminin gerekliliğine inanıyorum.	539	2.22	.85
11	Öğretmen atamalarında fakülteye giriş puanı, mezuniyet derecesi gibi değişkenler dikkate alınmalıdır.	539	2.17	.89
1	Öğretmenlik programı kapsamındaki dersler uygulamaya yönelik, işlevsel bir yapıdadır.	539	2.09	.82
4	Öğretmenlik formasyon dersleri, öğretmenlikte formasyon kazanmamı sağlamıştır.	539	2.01	.86
13	KPSS genel kültür ve genel yetenek bilgi düzeyimizi ölçecek bir niteliktedir.	539	1.96	.85
14	KPSS, eğitim bilimleri bilgi düzeyimizi ölçecek niteliktedir.	539	1.91	.85
17	KPSS objektif bir sınav olarak her türlü kayırmayı engeller.	539	1.86	.86
7	Fakültede verilen öğretmenlik formasyon dersleri KPSS kapsamına uygun olarak işlenmektedir.	539	1.37	.66
12	KPSS öğretmen seçiminde ideal bir yöntemdir.	539	1.35	.68
5	Öğretmenlik formasyon dersleri genel olarak öğrencilerin ders sunumları üzerinden işlenmektedir.	539	1.33	.62
15	KPSS'de sadece bilişsel becerilerin ölçülmesi öğretmenlik mesleğine seçilmek için yeterlidir.	539	1.28	.57

KPSS'ye İlişkin Görüşlerin Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi

Öğretmen adaylarının KPSS'ye ilişkin görüşlerinin cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığına yönelik yapılan *t*-testi sonuçları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2

KPSS'ye İlişkin Görüşlerin Cinsiyete Göre Farklılaşması Durumuna Yönelik Yapılan t-Testi Sonuçları

Madde No	Cinsiyet	n	\bar{x}	ss	t	sd	p										
10	Erkek	233	2.43	.81	-2.564	516.669	.011*										
	Kadın	306															
	Toplam	539	2.24	.88				15	Erkek	233	2.66	.62	2.058	252.437	.040*	Kadın	306
15	Erkek	233	2.66	.62	2.058	252.437	.040*										
	Kadın	306															
	Toplam	539	2.76	.53													

*p<.05

Tablo 2' de görüldüğü gibi, 10. ve 15. maddelerde kadın ve erkek öğretmen adayları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buna göre 10. maddede yer alan “Öğretmen seçimi sürecinde sözlü bir sınav yapılmalıdır.” ifadesinde ($t_{(516.669)}=-2.564$, $p=.011$) erkeklerin görüşü ($\bar{x}=2.43$, $ss=.81$), kadın öğretmen adaylarına göre ($\bar{x}=2.24$, $ss=.88$) daha olumludur. 15. maddede bulunan “KPSS’de sadece bilişsel becerilerin ölçülmesi, öğretmenlik mesleğine seçilmek için yeterlidir.” ($t_{(252.437)}=2.058$, $p=.040$) ifadesinde ise kadın öğretmen adayları ($\bar{x}=2.76$, $ss=.53$), erkek öğretmen adaylarına göre ($\bar{x}=2.66$, $ss=.62$) daha olumlu görüş belirtmiştir. Diğer ifadelerdeki görüşler cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Görüşlerin yaş faktörüne göre farklılaşma durumuna ilişkin sonuçlar ise Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3

KPSS'ye İlişkin Görüşlerin Yaş Değişkenine Göre Farklılaşması Durumuna Yönelik Yapılan t-Testi Sonuçları

Madde No	Yaş	n	\bar{x}	ss	t	sd	p
11	18-24 yaş	465	2.12	.89	-3.283	102.975	.001*
	25 yaş ve üstü	74					
	Toplam	539	2.46	.81			

*p<.05

Tablo 3'e göre, sadece 11. maddede yer alan “Öğretmen atamalarında fakülteye giriş puanı, mezuniyet derecesi gibi değişkenler dikkate alınmalıdır.” ifadesinde ($t_{(102.975)}=-3.283$, $p=.001$) anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buna göre 25 yaş ve üzeri gruptaki öğretmen adayları ($\bar{x}=2.46$, $ss=.81$), 18-24 yaş aralığındakilere ($\bar{x}=2.12$, $ss=.89$) göre daha olumlu düzeyde görüş belirtmiştir.

KPSS'ye ilişkin görüşlerin fakülte değişkenine göre farklılaşması durumuna yönelik yapılan tek yönlü varyans analizi sonucu Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4

KPSS'ye İlişkin Görüşlerin Mezun Olunacak Fakülteye Göre Farklılaşması Durumuna Yönelik Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Madde No	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark (Scheffe)
6	Gruplar arası	5.696	2	2.848	4.673	.010*	1-2
	Gruplar içi	326.686	536	.609			2-3
	Toplam	332.382	538				
10	Gruplar arası	6.485	2	3.243	4.510	.011*	1-2
	Gruplar içi	385.344	536	.719			1-3
	Toplam	391.829	538				
17	Gruplar arası	6.552	2	3.276	4.510	.011*	1-2
	Gruplar içi	389.289	536	.726			
	Toplam	395.840	538				

*p<.05

Tablo 4'te görüldüğü gibi, fakülte değişkenine ilişkin 6, 10. ve 17. maddelerde anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Buna göre “Öğretmenlik formasyon derslerinde çağdaş öğretim yöntem ve teknikleri uygulamalı olarak işlenmektedir.” ($F_{(2-536)}=4.673$, $p=.010$) ifadesinin yer aldığı 6. maddedeki farklılıklar, (1) Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2.28$, $ss=.80$) ve (2) Fen Edebiyat Fakültesi ($\bar{x}=2.48$, $ss=.72$) arasında, (2) Fen Edebiyat Fakültesi ile (3) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ($\bar{x}=2.19$, $ss=.78$) arasındadır. Farklılıklar, Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin lehinedir. 10. maddede yer alan “Öğretmen seçimi sürecinde sözlü bir sınav yapılmalıdır.” ifadesindeki farklılık ($F_{(2-536)}=4.510$, $p=.011$) ise (1) Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2.40$, $ss=.82$) ve (2) Fen Edebiyat Fakültesi ($\bar{x}=2.29$, $ss=.89$) arasında, (1) Eğitim Fakültesi ile (3) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören öğrenciler ($\bar{x}=2.11$, $ss=.87$) arasındadır. Görüşler arasındaki farklılıklar, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin lehinedir. Son olarak 17. maddede yer alan “KPSS objektif bir sınav olarak her türlü kayırmayı engeller.” ($F_{(2-536)}=4.510$, $p=.011$) ifadesindeki farklılık, (1) Eğitim fakültesi ($\bar{x}=1.77$, $ss=.83$) ve (2) Fen edebiyat fakültesi ($\bar{x}=2.00$, $ss=.89$) arasında olup bu farklılık, Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin lehinedir.

Bölgümlere yönelik öğretmen adaylarının görüşlerindeki farklılaşmalar ise Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5

KPSS'ye İlişkin Görüşlerin Bölüm Değişkenine Göre Farklılaşması Durumuna Yönelik Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Madde No	Bölümler	<i>n</i>	\bar{x} sıra	x^2	<i>sd</i>	<i>p</i>
6	(1) Sınıf Öğretmenliği	89	262.28	11.088	2	.004*
	(2) Diğer	336	258.72			
	(3) Fen Edebiyat Fakültesi Bölümleri	114	309.26			
	Toplam	539				
11	(1) Sınıf Öğretmenliği	89	217.08	14.725	2	.001*
	(2) Diğer	336	281.60			
	(3) Fen Edebiyat Fakültesi Bölümleri	114	277.11			
	Toplam	539				
14	(1) Sınıf Öğretmenliği	89	280.89	7.689	2	.021*
	(2) Diğer	336	257.17			
	(3) Fen Edebiyat Fakültesi Bölümleri	114	299.32			
	Toplam	539				
17	(1) Sınıf Öğretmenliği	89	286.16	8.975	2	.011*
	(2) Diğer	336	255.79			
	(3) Fen Edebiyat Fakültesi Bölümleri	114	299.28			
	Toplam	539				

* $p < .05$

Tablo 5'e bakıldığında, 6, 11, 14 ve 17. maddelerde yer alan ifadelerde anlamlı farklılıklar bulunduğu görülmektedir. Bölüm değişkenine ilişkin gruplar, (1) sınıf öğretmenliği, (2) diğer öğretmenlik anabilim dalları ve (3) Fen Edebiyat Fakültesi bölümleri olarak belirlenmiştir. Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla gruplar arasında ayrı ayrı Mann-Whitney-*U* testi yapılmıştır.

Buna göre 6. maddede yer alan "Öğretmenlik formasyon derslerinde çağdaş öğretim yöntem ve teknikleri uygulamalı olarak işlenmektedir." ifadesindeki farklılık, (1) sınıf öğretmenliği ve (3) Fen Edebiyat Fakültesi bölümleri ($p=.012$; $U=4142.000$; $Z=-2.519$), (2) diğer öğretmenlik anabilim dalları ve (3) Fen Edebiyat Fakültesi bölümleri ($p=.001$; $U=15607$; $Z=-3.250$) arasındadır. Sıralama ortalamalarına göre (1=91.54; 3=110.17), (2=214.95; 3=256.59) farklılıklar, Fen Edebiyat Fakültesi bölümleri lehinedir. 11. maddede yer alan "Öğretmen atamalarında fakülteye giriş puanı, mezuniyet derecesi gibi değişkenler dikkate alınmalıdır." ifadesindeki farklılık ise, (1) sınıf öğretmenliği ve (2) diğer öğretmenlik anabilim dalları ($p=.000$; $U=11310.500$; $Z=-3.834$) arasında olup bu farklılık (1=172.08; 2=223.84), (2) diğer öğretmenlik anabilim dalları lehinedir. Diğer bir farklılık ise, (1) sınıf öğretmenliği ve (3) Fen Edebiyat Fakültesi bölümleri ($p=.005$; $U=4004.500$; $Z=-2.818$) arasındadır.

Sıralama ortalamalarına göre (1=89.99; 3=111.37) farklılık, (3) Fen Edebiyat Fakültesi bölümleri lehinedir. 14. maddede yer alan "KPSS eğitim bilimleri bilgi düzeyimizi ölçecek niteliktedir." ifadesindeki farklılık ise ($p=0.008$; $U=16165.000$; $Z=-2.658$), (2) diğer öğretmenlik anabilim dalları ile (3) Fen Edebiyat Fakültesi bölümleri arasında olup sıralama ortalamalarına göre (2=216.61; 3=251.70) bu farklılık, (3) Fen Edebiyat Fakültesi bölümleri lehinedir. Son olarak 17. maddede yer alan "KPSS objektif bir sınav olarak her türlü kayırmayı engeller." ifadesindeki farklılık da, (2) diğer öğretmenlik anabilim dalları ile (3) Fen Edebiyat Fakültesi bölümleri ($p=.005$; $U=16047.000$; $Z=-2.779$) arasındadır. Sıralama ortalamalarına göre (2=216.26; 3=252.74) farklılık, (3) Fen Edebiyat Fakültesi bölümleri lehinedir.

Sınıf değişkenine göre öğretmen adayları görüşlerinin farklılaşması durumuna ilişkin sonuçlar Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6

KPSS'ye İlişkin Görüşlerin Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşması Durumuna Yönelik Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Madde No	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	<i>sd</i>	Kareler Ortalaması	<i>F</i>	<i>P</i>	Fark (Scheffe)
11	Gruplar arası	10.014	3	3.338	4.304	.005*	3-4
	Gruplar içi	414.958	535	.776			
	Toplam	424.972	538				
14	Gruplar arası	8.179	3	2.726	3.819	.010*	2-4
	Gruplar içi	381.895	535	.714			
	Toplam	390.074	538				

* $p < .05$

Tablo 6'da görüldüğü gibi sınıf değişkenine ilişkin 11. ve 14. maddelerde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buna göre 11. maddede yer alan "Öğretmen atamalarında fakülteye giriş puanı, mezuniyet derecesi gibi değişkenler dikkate alınmalıdır." ifadesindeki farklılık ($F_{(3-535)}=4.304$, $p=.005$), üçüncü ($\bar{x}=2.00$, $ss=.90$) ve dördüncü sınıf öğrencileri ($\bar{x}=1.68$, $ss=.85$) arasında olup farklılıklar, üçüncü sınıflar lehinedir. Diğer bir farklılık ise ($F_{(3-535)}=3.819$, $p=.010$), "KPSS eğitim bilimleri bilgi düzeyimizi ölçecek bir niteliktedir." ifadesinin yer aldığı 14. maddededir. Bu farklılık da ikinci ($\bar{x}=2.10$, $ss=.88$) ve dördüncü sınıflar ($\bar{x}=1.79$, $ss=.84$) arasında olup ikinci sınıflar lehinedir.

Sonuç ve Tartışma

Günümüzde öğretmenlik mesleği artık garantisi olan bir meslek statüsünde değildir. Önceki yıllarda pek çok öğrenci tarafından mezun olunduktan sonra iş bulma

kaygısı yaşanmaması adına tercih edilen öğretmenlik mesleği, son yıllarda zor elde edilen meslekler arasında yerini almıştır. Bunda öğretmen yetiştiren fakültelerin taban puanlarındaki yükselmenin etkisi olduğu kadar mezuniyet sonrasında atanabilmek için zorunlu olan KPSS'nin etkisi de büyüktür. Bu sınav, sınırlı öğretmen kadrolarından dolayı, fazla sayıda öğretmen adayını sınav sistemi ile eleyebilmek amacıyla yapılmaktadır. Bu bakımdan ihtiyaç dâhilindeki öğretmen adayının atanabilmesi için KPSS, Türkiye'de önemli bir sınav olup pek çok araştırmaya da konu edilmiştir. Bu araştırmada ise KPSS'ye ilişkin öğretmen adaylarının genel görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bu araştırmada elde edilen bulgulara göre Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Eğitim Fakültesi ve Fen Edebiyat Fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının KPSS'ye yönelik görüşleri genel anlamda benzerlik göstermektedir. Öğretmen adayları, daha birinci sınıftan itibaren öğretmen atamalarında esas alınması sebebiyle KPSS'nin öneminin farkındadır ve sınavın gerekliliğine inanmaktadır. Öte yandan KPSS'nin yarattığı kaygı durumu, öğretmen adaylarının üniversitedeki ders başarısını olumsuz yönde etkilemekte, hatta çoğu zaman sınava hazırlık çalışmaları, öğretmen adayları açısından ders başarısının önüne geçebilmektedir. Konuyla ilgili yapılmış araştırma bulguları, KPSS'nin atanamama korkusu nedeniyle öğretmen adayları üzerinde baskı oluşturduğu ve onların kaygılı ve stresli olmalarına yol açtığı yönündedir (Baştürk, 2007; Eraslan, 2006; Tümkaya, Aybek & Çelik, 2007; Yeşilyurt & Semerci, 2011). Bu bağlamda araştırmanın bu bulgusu, diğer araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Ayrıca, Baştürk (2007)'nin araştırmasında KPSS'ye katılan öğretmen adaylarının sınav kaygı düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Karaca (2011)'in araştırması ise, öğretmen adaylarının KPSS'nin etkileri ve sonuçları konusunda genel anlamda olumsuz bir tutuma sahip olduklarını ortaya koymuştur. Belirlenen öğretmen kontenjanlarından çok fazla sayıda mezun olması nedeniyle eleme amacıyla yapılan bu sınavda yer alan soruların nitelikleri incelendiğinde, KPSS'nin bir yeterlik sınavı değil, adaylar arasında bir yarışma sınavı hâline geldiği söylenebilir (Yüksel, 2004). Öte yandan öğretmen adayları, KPSS başarısı için fakültede alınan eğitimi yeterli görmediklerinden dershaneye gitme ihtiyacı duymaktadırlar. Bu bulguda, sınavda sorulan soru tiplerinin yıllar geçtikçe farklılaşmasının etkisi düşünülebilir. Dolayısıyla eğitim sistemimizde üniversite giriş sınavında önemli bir payı olan dershaneler, mezuniyet sonrasında da ihtiyaç duyulan kurumlar hâline dönüşmüştür. Bu bakımdan KPSS hazırlığına yönelik dershanecilik sektörünün ülkemizde daha da yaygınlaştığı gözlenmektedir.

Diğer bir bulguya göre öğretmen adayları, atamalarda bir seçme sınavının gerekliliğine inanmaktadır. Bu durum, öğretmen yetiştiren fakültelere alınan öğrenci sayısının fazlalığına ilişkin öğretmen adaylarının farkındalığını göstermektedir. Ancak öğretmen adaylarına göre KPSS, öğretmen seçimi için ideal bir yöntem değildir. Buradan hareketle öğrencilerin branşlarına göre yapılacak bir sınavı daha çok tercih edecekleri söylenebilir. Bunun yanında KPSS sınavının genel yetenek, genel kültür ve eğitim bilimleri alanlarında bilgi düzeyini yeterince ölçemediği yönünde görüş belirten

öğretmen adayları, sınavın ezbere dayalı olmamasından, farklı becerileri de sorgulamasından yanadır. Diğer araştırma bulgularına göre KPSS, sadece bilişsel becerileri ölçmeye dayalı bir sınav olması nedeniyle öğretmen adaylarınca eleştirilmektedir (Eraslan,2006; Gündoğdu, Çimen & Turan, 2008; Nartgün, 2008; Yüksel, 2004). Dolayısıyla araştırmanın bu bulgusu ile diğer araştırma bulguları örtüşmektedir. Nitekim Yüksel (2004)'ün ifade ettiği gibi sınavda adayın alan bilgisinin ve alan bilgisi öğretiminin ölçülmemesi önemli bir eksikliktir. Nartgün (2008)'in araştırmasında da öğretmen adayları KPSS'nin daha çok alana özgü olmasından yana görüş belirtmiştir. Karaca (2011)'in araştırmasında ise öğretmen adaylarının KPSS'nin alternatifi olabilecek önerilere katılma düzeyleri oldukça yüksek bulunmuştur. Öte yandan bir öğretmenin başarılı olabilmesi, büyük ölçüde mesleğini bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sosyal yönlerden benimsemiş olmasına bağlıdır. Bu durum, mesleki bilgiyi, mesleğe karşı olumlu tutumu ve mesleğin gereklerini uygulamayı gerektirir (Ataunal, 1994; Başaran, 1996). Dolayısıyla sadece bilişsel becerilerin sorgulanmasına yönelik bir sınavın, nitelikli öğretmen seçiminde, öğretmen yeterliğini yeterince ölçtüğü söylenemez.

Ayrıca, öğretmen adaylarının KPSS'nin objektifliğinden yana bazı tereddütleri vardır. Bu nedenle öğretmen adayları, öğretmen atamalarında KPSS'nin yanında sözlü sınavlar, mezuniyet derecesi gibi etkenlerin de dikkate alınması gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir. Diğer taraftan, öğretmen adaylarının genel anlamda fakültelerde gerek öğretim elemanlarının yeterliliği gerekse derslerin uygulamaya yönelik oluşu ve işleniş biçimlerinden memnun oldukları söylenebilir. Ancak bu kapsamda alan eğitimiyle ilgili öğretmen adaylarınca eksik görülen unsur, derslerin KPSS hazırlığına yönelik işlenmemesidir. Bu bulgu ile ilişkili olarak Başkan ve Alev (2009)'un araştırmasında, fakültede öğretmenlik meslek derslerinde kazanılan davranışların sınırlı bir kısmının KPSS'de ölçüldüğü sonucuna varılmıştır. Ayrıca, eğitim fakültelerinin nitelikli öğretmen yetiştirmedeki rolüyle ilgili olarak Yüksel (2010)'un belirttiği gibi eğitim fakültelerinin bazı sorunları vardır ve bu sorunların nitelikli öğretmen yetiştirmede olumsuz etkileri söz konusudur ve bu durum da eğitim fakültelerinin üniversite içerisindeki konumunu da etkilemektedir. Bu bakımdan Özoğlu (2010)'a göre eğitim fakültelerindeki sorunların bazıları, öğretim elemanı eksikliği, altyapı yetersizliği ve derslerin daha çok kuramsal düzeyde kalması, uygulamada eksikliklerin olmasıdır. Kablan (2010)'un araştırma sonucuna göre, mezuniyet ortalama puanı ile KPSS arasında zayıf bir ilişki olmasına karşın, akademik başarı ile KPSS eğitim bilimleri arasında güçlü bir ilişki söz konusudur. Bahar (2011)'in araştırmasında ise ÖSS ve lisans mezuniyet ortalaması, KPSS puanının anlamlı bir yordayıcısıdır. Özkan ve Pektaş (2011)'in araştırmasında da mezuniyet başarı notu ile KPSS puanı arasında düşük seviyede bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Bu bakımdan öğretmen adayları lisans başarısının KPSS'ye fazla bir katkısının olmadığını düşünmekte ve KPSS'ye daha fazla yoğunlaşmaktadırlar.

Bunlara ek olarak, kadın ve erkek öğretmen adaylarının görüşleri genel anlamda benzerlik göstermektedir. Ancak erkek öğretmen adaylarının görüşleri, öğretmen

atamalarında sözlü bir sınavın yapılmasından yana iken kadın öğretmen adaylarının görüşleri ise bilişsel becerilerin ölçülmesine yönelik yazılı sınavın daha yeterli olduğu yönündedir. Ayrıca 25 yaş ve üzerindeki öğretmen adayları, öğretmen atamalarında fakülte giriş puanı, mezuniyet derecesi gibi faktörlerin de atamalarda dikkate alınmasından yana görüş belirtmişlerdir. Bu bulguda yaş itibarıyla sınava birden fazla katılmış olma olasılığının etkisi düşünülebilir. Nitekim Baştürk (2007)'nin araştırma bulgusu, KPSS'ye bir kereden fazla katılmış öğretmen adaylarının sınav kaygı düzeylerinin, ilk kez katılacak öğretmen adaylarından daha yüksek olduğunu göstermiştir. Bu durum, araştırma bulgusunu destekler niteliktedir. Başka bir bulguya göre, Fen Edebiyat Fakültesi öğrencileri, diğer öğretmenlik anabilim dallarındaki öğrencilere göre öğretmenlik formasyon derslerinde çağdaş öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulamalı olarak daha fazla işlendiği görüşündedirler. Eğitim Fakültesi öğrencileri ise öğretmen seçiminde sözlü sınavların da etkili olmasından yana görüş belirtmişlerdir. Öte yandan, sınıf öğretmenliği anabilim dalında okuyan öğrencilere göre, diğer öğretmenlik anabilim dallarındaki ve Fen Edebiyat Fakültesi bölümlerindeki öğrenciler, öğretmen atamalarında fakülteye giriş puanı, mezuniyet derecesi gibi etkenlerin dikkate alınması taraftarıdır. Fen Edebiyat Fakültesi bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler, diğer öğretmenlik anabilim dallarındaki öğrencilere göre KPSS'nin eğitim bilimleri alanında bilgi düzeyini ölçecek nitelikte bir sınav olduğunu daha fazla savunmaktadır. Ayrıca Fen Edebiyat Fakültesi öğrencileri, sınavın objektifliğinden yana daha olumlu yönde görüş belirtmişlerdir. Diğer taraftan üçüncü sınıf öğrencileri, dördüncü sınıf öğrencilerinden öğretmen seçiminde fakülteye giriş puanı ve mezuniyet derecesi gibi etkenlerin daha fazla dikkate alınmasından yanadır. Ayrıca, ikinci sınıf öğrencileri, dördüncü sınıf öğrencilerine göre KPSS'deki eğitim bilimleri sorularının, bilgi düzeyini ölçecek nitelikte olduğunu daha fazla düşünmektedir.

Sonuç olarak hangi fakülteden mezun olacağı fark etmeksizin öğretmen adayları, öğretmen atamalarında eleyici bir sistem olarak sınav yapılmasının gerekliliğine inanmaktadır ancak, KPSS'nin sadece bilişsel düzeydeki bilgileri sorgulamakla sınırlı kalmamasını, duyuşsal becerileri de sorgulamasını istemektedirler. Özellikle alan bilgisinin daha fazla ölçülmesi gerektiği, öğretmen adayları tarafından tercih edilen bir durumdur. Öte yandan atamalardaki önemi nedeniyle bu sınav öğretmen adayları üzerinde kaygı oluşturmakta, bu durum öğretmen adaylarının lisans öğrenimini olumsuz yönde etkilemektedir. Dolayısıyla öğretmen atamalarında belirleyici bir faktör olan KPSS sınavı, öğretmen adaylarının üniversitede aldıkları eğitime yoğunlaşmalarında engel teşkil edebilmektedir. Bu anlamda öğrencilerin birinci kaygısı öğrenme olmayıp dersleri geçebilmektir. Araştırma sonuçlarına dayalı olarak, KPSS'de alan bilgisi sorularına yer verilmesi; bunun yanında sözlü sınavların da öğretmen seçiminde ölçüt olarak kullanılması ve mezun olduktan sonra atama bekleyen öğretmen aday sayısını azaltmak için öğretmen yetiştiren fakültelelere daha az öğrenci alınması gerektiği söylenebilir.

Kaynakça

- Ataünal, A. (1994). *Türkiye’de ilköğretim öğretmeni yetiştirme sorunu (1923-1994)*. Ankara: Milli Eğitim Yayınları.
- Ataünal, A. (2003). *Niçin ve nasıl bir öğretmen?* Ankara: Milli Eğitim Vakfı Yayınları.
- Bahar, H. H. (2011). ÖSS puanı ve lisans mezuniyet notunun KPSS 10 puanını yordama gücü. *Eğitim ve Bilim*, 36(162), 168-181. <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/viewFile/801/319> adresinden alınmıştır.
- Başaran, İ. (1996). *Türkiye eğitim sistemi*. Ankara: Yargı Matbaası.
- Başkan, Z., & Alev, N. (2009). Kamu personeli sınavında (KPSS) çıkan soruların öğretmenlik meslek derslerine göre kapsam geçerliliği. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 29-49
- Baştürk, R. (2007). Kamu personeli seçme sınavına hazırlanan öğretmen adaylarının sınav kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 163-176. <http://web.firat.edu.tr/sosyalbil/dergi/arsiv/cilt17/sayi2/163-176.pdf> adresinden alınmıştır.
- Dilekmen, M., Ercoşkun, M. H., & Nalçacı, A. (2005). Öğretmen adaylarının akademik ve KPSS başarılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 304-315.
- Eraslan, L. (2006). Öğretmenlik mesleğine girişte kamu personeli seçme sınavı (KPSS) yönteminin değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-31. <http://www.insanbilimleri.com/ojs/index.php/uib/article/view/167> adresinden alınmıştır.
- Erdoğan, İ. (2002). *Türk eğitim sistemi sorunlar ve öneriler* (2. baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Ergün, M. (2005). İlköğretim okulları öğretmen adaylarının KPSS’deki başarı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi (Kastamonu ili örneği). *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(2), 311-326. http://www.kefdergi.com/pdf/13_2/13_2_1.pdf adresinden alınmıştır.
- Gündoğdu, K., Çimen, N., & Turan, S. (2008). Öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavına (KPSS) ilişkin görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 35-43. http://kefad.ahievran.edu.tr/archieve/pdfler/Cilt9Sayi2/JKEF_9_2_2008_35_43.pdf adresinden alınmıştır.
- Kablan, Z. (2010). Akademik mezuniyet ortalama puanı ile KPSS başarı puanı arasındaki ilişki. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 451-470.
- Karaca, E. (2011). Öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavına (KPSS) yönelik tutumları. *Akademik Bakış Dergisi*, 23, 1-18. <http://www.akademikbakis.org/arsiv.htm> adresinden alınmıştır.

- Karaçanta, H. (2009). Öğretmen adayları için kamu personeli seçme sınavı kaygı ölçeğinin geliştirilmesi (geçerlik ve güvenirlik çalışması). *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 50-57.
- Karasar, N. (2004). *Bilimsel araştırma yöntemi* (13. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Nartgün, Ş. S. (2008). Aday öğretmenlerin gözüyle Milli Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarına öğretmen atama esasları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 47-58.
- Özkan, R., & Pektaş, S.(2011). Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin mezuniyet başarı notları ile KPSS puanları arasındaki ilişki üzerine bir araştırma (Eğitim Fakültesi örneği). *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 30, 269-281. http://www.tubar.com.tr/TUBAR%20DOSYA/zkan_recep-peкта_sami%20269-281.pdf adresinden alınmıştır.
- Özoğlu, M. (2010). Türkiye’de öğretmen yetiştirme sisteminin sorunları. http://www.setav.org/document/SETA_Analiz_17_Turkiyede_Ogretmen_Yetistirme_Sisteminin_Sorunlari_Murat_Ozoglu_son.pdf adresinden alınmıştır.
- Sezgin, F., & Duran, E. (2011). Kamu personeli seçme sınavının (KPSS) öğretmen adaylarının akademik ve sosyal yaşantılarına yansımaları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 15(3), 9-22. http://www.tsadergisi.org/Makaleler/1293005270_01.pdf adresinden alınmıştır.
- Şişman, M. (2010). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi* (3. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Tümkaya, S., Aybek, B., & Çelik, M. (2007). KPSS’ye girecek öğretmen adaylarındaki umutsuzluk ve durumluk-sürekli kaygı düzeylerini yordayıcı değişkenlerin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7(2), 953-974.
- Türk Eğitim Derneği. (2009). *Öğretmen yeterlikleri*. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Yeşilyurt, E., & Semerci, Ç. (2011). Uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması sürecinde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Akademik Başarı Dergisi*, 27, 1-23. <http://www.akademikbakis.org/arsiv.htm> adresinden alınmıştır.
- Yüksel, S. (2004). *Öğretmen atamalarında merkezi sınav uygulamasının (KPSS) değerlendirilmesi*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayında sunulmuş sözlü bildiri, İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye. <http://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/118.pdf> adresinden alınmıştır.
- Yüksel, S. (2010). *Türk üniversitelerinde eğitim fakülteleri ve öğretmen yetiştirme*. Ankara: Pegem Akademi.